

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 19.10.2011
SEC(2011) 1273 /2 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

Έκθεση δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης για το 2010

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. <u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	3
2. <u>ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ</u>	3
2.1. <u>Οικονομική Μετανάστευση</u>	3
2.2. <u>Άσυλο</u>	4
2.3. <u>Μείωση της παράνομης μετανάστευσης</u>	4
2.4. <u>Επιστροφή</u>	5
2.5. <u>Σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης</u>	5
2.6. <u>Ασυνόδευτοι ανήλικοι</u>	5
3. <u>ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΔΜ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ</u>	5
3.1. <u>Ο ρόλος του ΕΔΜ</u>	5
3.2. <u>Δομή και λειτουργία του ΕΔΜ</u>	6
3.3. <u>Συμμετοχή της Νορβηγίας στο ΕΔΜ</u>	7
3.4. <u>Εξωτερική αξιολόγηση του ΕΔΜ</u>	8
4. <u>ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ</u>	8
4.1. <u>Συνεδριάσεις της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ, κύρια αποτελέσματα και αποφάσεις</u>	8
4.2. <u>Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής για τη διαχείριση και την παρακολούθηση</u>	9
5. <u>ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΔΜ</u>	9
5.1. <u>Δικτύωση</u>	9
5.1.1 <u>Δικτύωση μεταξύ των ΕΣΕ του ΕΔΜ</u>	10
5.1.2 <u>Δικτύωση σε εθνικό επίπεδο</u>	10
5.1.3. <u>Δικτύωση με άλλους φορείς</u>	11
5.2 <u>Ετήσιες εκθέσεις, μελέτες και ειδικά αιτήματα</u>	12
5.2.1 <u>Ετήσιες εκθέσεις πολιτικής</u>	12
5.2.2 <u>Ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση</u>	14
5.2.3 <u>Μελέτες του ΕΔΜ</u>	15
5.2.3.1 <u>Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης</u>	16
5.2.3.2 <u>Προγράμματα και στρατηγικές της ΕΕ που προωθούν την υποβοηθούμενη επιστροφή και την επανένταξη σε τρίτες χώρες.</u>	17

5.2.3.3 Προσωρινή και κυκλική μετανάστευση, τρέχουσα πρακτική και μελλοντικές επιλογές στα κράτη μέλη	18
5.2.4 Ειδικά αιτήματα	18
5.2.4.1 Θέματα και προτεραιότητες των ειδικών αιτημάτων κατά το 2010	19
5.3 Γλωσσάριο και θησαυρός του ΕΔΜ	21
5.4 Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών (ΣΑΠ)	22
5.5. Βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ	22
5.5.1 Λογότυπος του ΕΔΜ	23
5.5.2. ΕΔΜ και εθνικοί δικτυακοί τόποι	23
5.5.3 Ενημερωτικό δελτίο του ΕΔΜ	23
5.5.4 Διάσκεψη 2010 του ΕΔΜ	24
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	24

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα δεύτερη έκθεση δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (ΕΔΜ), η οποία προβλέπεται από το άρθρο 4 παράγραφος 5 στοιχείο γ) της απόφασης 2007/381/ΕΚ του Συμβουλίου, πραγματοποιείται την πρόοδο που σημειώθηκε το 2010 και έπεται της πρώτης έκθεσης δραστηριοτήτων¹, η οποία κάλυπτε την περίοδο από τον Μάιο του 2008, ημερομηνία έκδοσης της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, μέχρι τα τέλη του 2009.

Μετά από μια επισκόπηση των σχετικών εξελίξεων της πολιτικής, στο πλαίσιο των οποίων εγγράφονται οι δραστηριότητες του ΕΔΜ, περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο αναπτύχθηκε και λειτούργησε το ΕΔΜ και ακολουθεί σύνοψη των βασικών στοιχείων που προκύπτουν από τα διάφορα αποτελέσματα των εργασιών του.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σε επίπεδο ΕΕ, το 2010 υπήρξε το πρώτο πλήρες έτος εφαρμογής του προγράμματος της Στοκχόλμης, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης του σχεδίου δράσης του.² Γεγονότα, όπως αυτά που διαδραματίστηκαν στη Νότια Μεσόγειο, υπογράμμισαν επίσης τον δυναμικό χαρακτήρα της μετανάστευσης και την ανάγκη να υπάρχουν μέσα παροχής πληροφοριών στους αρμόδιους χάραξης πολιτικής, τόσο από μακροπρόθεσμη σκοπιά, όσο και από πιο άμεση, βραχυπρόθεσμη προοπτική. Οι διάφορες δραστηριότητες που αναλήφθηκαν από το ΕΔΜ έδειξαν την ικανότητά του να ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες παροχής πληροφοριών. Πράγματι, δίνεται συνεχώς έμφαση στην ανάληψη από το ΕΔΜ δραστηριοτήτων που χρησιμεύουν στη στήριξη των αρμοδίων χάραξης πολιτικής σύμφωνα με τους στόχους του.

Η παρούσα ενότητα προσδιορίζει τα στοιχεία πολιτικής ανάπτυξης που αφορούν τις δραστηριότητες του ΕΔΜ κατά το 2010. Δεν αποτελεί διεξοδική επισκόπηση των εξελίξεων της πολιτικής, καθώς μια τέτοια ανάλυση περιλαμβάνεται, για παράδειγμα, στην ετήσια έκθεση της Επιτροπής για τη μετανάστευση και το άσυλο και τη συμπληρωματική ετήσια έκθεση πολιτικής του ΕΔΜ για το 2010 (βλ. ενότητα 5.2.1).

2.1. Οικονομική Μετανάστευση

Όσον αφορά τις ειδικές πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν το 2010 και για τις οποίες παρασχέθηκαν στοιχεία από το ΕΔΜ, η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για τους εποχιακούς εργαζόμενους³ και τους ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενους⁴, ως μέρος του σχεδίου πολιτικής 2005 για τη νόμιμη μετανάστευση. Συνεχίστηκαν οι διαπραγματεύσεις από τους συννομοθέτες για την πρόταση ενιαίας άδειας⁵ καθώς και η μεταφορά από τα

¹ Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2010)1006 διατίθεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων.»

² COM(2010) 171

³ COM(2010) 379

⁴ COM(2010) 378

⁵ COM(2007) 638

κράτη μέλη της οδηγίας 2009/50/EK για την μπλε κάρτα της ΕΕ (λήξη της προθεσμίας 19 Ιουνίου 2011). Η μελέτη του ΕΔΜ *Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης* (βλ. τμήμα 5.2.3.1) αναμένεται ότι θα συμβάλει σημαντικά στην ανάληψη μελλοντικών πρωτοβουλιών και, ιδίως, στην αντιμετώπιση της έλλειψης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης, όπως προβλέπεται στο σχέδιο δράσης του προγράμματος της Στοκχόλμης.

2.2 Άσυλο

Όσον αφορά την πρόοδο που σημειώθηκε για ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, το 2010, επετεύχθη συμφωνία για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες και τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, ενώ επίσης σημειώθηκε πρόοδος και όσον αφορά τις τροποποιήσεις των κανονισμών του Δουβλίνου και του Eurodac. Τον Ιούνιο του 2011, υποβλήθηκαν προτάσεις για την τροποποίηση των οδηγιών για τις συνθήκες υποδοχής και για τις διαδικασίες χορήγησης ασύλου. Συμβολή σε αυτή την οδηγία αποτελεί και η μελέτη του ΕΔΜ με τίτλο *Οι διάφορες εθνικές πρακτικές σχετικά με τη χορήγηση εναρμονισμένων καθεστώτων προστασίας στους υπηκόους τρίτων χωρών*.

Μια άλλη σημαντική εξέλιξη το 2010 αποτέλεσε η έκδοση του κανονισμού για την ίδρυση ευρωπαϊκής υπηρεσίας υποστήριξης για το άσυλο (EYVA)⁶ και ο διορισμός του εκτελεστικού διευθυντή της. Η EYVA κατέστη πλήρως λειτουργική τον Ιούνιο του 2011⁷ και ο σύνδεσμος με το ΕΔΜ, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η συνεκτικότητα, είναι μια πτυχή της εξωτερικής αξιολόγησης του ΕΔΜ (βλ. ενότητα 3.4).

2.3 Μείωση της παράνομης μετανάστευσης

Η μεταφορά της οδηγίας 2009/52/EK για την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2010 (η προθεσμία λήγει στις 20 Ιουλίου 2011). Άλλα σημαντικά στοιχεία όσον αφορά την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης ήταν ο συνοριακός έλεγχος, στον οποίο ο FRONTEX διαδραματίζει ενεργό ρόλο ως συντονιστής, ιδίως στην Ελλάδα με την πρώτη αποστολή των ομάδων ταχείας επέμβασης στα σύνορα (RABIT), καθώς και όσον αφορά τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες, ιδίως μέσω των συμφωνιών επανεισδοχής.

Οι μελέτες του ΕΔΜ για το 2011 «*Η πολιτική θεωρήσεων ως μέσο για τη μετανάστευση*» και *Πρακτικές απαντήσεις για τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης* θα συμβάλουν αμφότερες στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν τόσο τα θέματα της παράνομης μετανάστευσης όσο και της διαχείρισης της νόμιμης μετανάστευσης.

2.4 Επιστροφή

Τα προγράμματα επιστροφής είναι ένα άλλο στοιχείο της σφαιρικής προσέγγισης της ελεγχόμενης μετανάστευσης, στο πλαίσιο της οποίας η υποβοηθούμενη επιστροφή καθιερώθηκε ως ανθρώπινη εναλλακτική λύση σε σχέση με την αναγκαστική επιστροφή.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 439/2010

⁷ Βλ. δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής IP/11/750 της 17 Ιουνίου 2011.

Κατά το 2010, συνεχίστηκε επίσης η μεταφορά της οδηγίας 2008/115/EK για την επιστροφή, αν και δεν είχε ολοκληρωθεί από όλα τα κράτη μέλη εντός της καθορισθείσας προθεσμίας.⁸ Η μελέτη του ΕΔΜ για τα *Προγράμματα και στρατηγικές της ΕΕ για την ενίσχυση της υποβοηθούμενης επιστροφής και της επανένταξης στις τρίτες χώρες* παρέχει πολύτιμα στοιχεία για τις τρέχουσες πρακτικές και τα θέματα στα συμμετέχοντα κράτη μέλη και θα αποτελέσει πηγή πληροφοριών για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την επιστροφή, η οποία προβλέπεται για το 2012.

2.5 Σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης

Μια ανακοίνωση της Επιτροπής για τη σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης που προβλέπεται για το φθινόπωρο του 2011 θα επιτρέψει να προσδιοριστούν καλύτερα τα στρατηγικά στοιχεία για την περαιτέρω ανάπτυξή της. Η μελέτη του ΕΔΜ με τίτλο *Προσωρινή και κυκλική μετανάστευση, τρέχουσα πολιτική πρακτική και μελλοντικές επιλογές στα κράτη μέλη της ΕΕ* θα τροφοδοτήσει με πληροφορίες την εν λόγω ανακοίνωση, ιδίως σε σχέση με τη μετανάστευση και την εξέλιξή της.

2.6 Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Σημαντική αύξηση σημείωσε ο αριθμός των ασυνόδευτων ανήλικων που φθάνουν στα κράτη μέλη τα τελευταία χρόνια. Το 2010, η Επιτροπή δημοσίευε ένα σχέδιο δράσης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους (2010 – 2014),⁹ το οποίο άντλησε και πάλι τις πληροφορίες του από τη μελέτη του ΕΔΜ με τίτλο *Πολιτικές υποδοχής, επιστροφής και ένταξης και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων – συγκριτική μελέτη της ΕΕ*, η οποία προώθησε μια κοινή ενωσιακή προσέγγιση που βασίζεται στην αρχή του ύψιστου συμφέροντος του παιδιού.

3. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΕΔΜ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

3.1 Ο ρόλος του ΕΔΜ

Ο ρόλος του ΕΔΜ συνίσταται στην κάλυψη των αναγκών πληροφόρησης των κοινοτικών θεσμικών οργάνων, των αρχών και των οργάνων των κρατών μελών, με την παροχή ενημερωμένων, αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών για τη μετανάστευση και το άσυλο ενόψει της στήριξης της χάραξης πολιτικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς αυτούς. Το ΕΔΜ έχει επίσης ως ρόλο να παρέχει τέτοιας φύσεως πληροφορίες στο ευρύ κοινό.

3.2 Δομή και λειτουργία του ΕΔΜ

Το ΕΔΜ συντονίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπό την άμεση αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων. Η Επιτροπή εγκρίνει επίσημα τα ετήσια προγράμματα εργασίας του ΕΔΜ. Για το 2010, το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας εγκρίθηκε με τη μορφή της απόφασης C(2010)2696 της Επιτροπής, της 14^{ης} Απριλίου 2010, καθιστώντας έτσι δυνατή τη χρηματοδότηση του ΕΔΜ. Η χρηματοδότηση ανήλθε

⁸ Η προθεσμία για τη μεταφορά όλων των άρθρων έληγε στις 24 Δεκεμβρίου 2010, εκτός όσον αφορά το άρθρο 13 παράγραφος 4, για το οποίο η προθεσμία έληγε ένα χρόνο αργότερα.

⁹ COM(2010) 213

συνολικά σε 7,5 εκατ. ευρώ το 2010, από τα οποία τα 6,125 εκατ. ευρώ κατανεμήθηκαν ως χορηγήσεις για τη χρηματοδότηση του 80% των δραστηριοτήτων των εθνικών σημείων επαφής του ΕΔΜ (ΕΣΕ του ΕΔΜ). Το πραγματικό ποσό για κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ καθορίζεται βάσει μιας αίτησης επιχορήγησης και του εθνικού σχεδίου εργασίας το οποίο είναι σύμφωνο με το εγκριθέν πρόγραμμα εργασίας του ΕΔΜ για το 2010. Εκτός από τη συγχρηματοδότηση της Ένωσης, το υπόλοιπο 20% παρέχεται από μια εθνική αρχή του ΕΣΕ του ΕΔΜ. Το υπόλοιπο του συνολικού προϋπολογισμού (1,375 εκατ. ευρώ) χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για τους παρόχους υπηρεσιών του ΕΔΜ, την εξωτερική αξιολόγηση και για δράσεις προβολής (π.χ. δημοσιεύσεις).

Για να επικουρήσουν την Επιτροπή στο συντονισμό του ΕΔΜ, οι δύο πάροχοι υπηρεσιών του ΕΔΜ, η GHK-COWI και η iLiCONN (Interactive Listening και CONNecting), οι οποίοι ορίστηκαν το 2009, συνέχισαν τις δραστηριότητες τους κατά τη διάρκεια του 2010. Οι κύριες προτεραιότητες της GHK-COWI ήταν να προετοιμάσει, μεταξύ άλλων, την εκπόνηση σχεδίου προδιαγραφών κοινής μελέτης και συγκεκριλαιοτικών εκθέσεων, καθώς και άλλων αποτελεσμάτων, και να υποστηρίξει το δίκτυο, ενώ η iLiCONN εστιάστηκε στην περαιτέρω ανάπτυξη του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών και του δικτυακού τύπου του ΕΔΜ.

Η διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ προεδρεύεται από την Επιτροπή και αποτελείται από έναν εκπρόσωπο και από τα 26 κράτη μέλη που συμμετέσχαν στη θέσπιση της απόφασης 2008/81/ΕΚ του Συμβουλίου, με παρατηρητές από τη Δανία,¹⁰ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και, τώρα, από τη Νορβηγία. Ο ρόλος της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ είναι να παρέχει στρατηγική καθοδήγηση, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες του συνάδουν με τις ανάγκες των αρμοδίων για τη χάραξη πολιτικής. Ασκεί αυτό το ρόλο συνεισφέροντας στην προετοιμασία και την έγκριση του ετήσιου προγράμματος δραστηριοτήτων του ΕΔΜ, εγκρίνοντας τα επιχειρησιακά πρωτόκολλα και προσδιορίζοντας τις ενδεδειγμένες ευκαιρίες στρατηγικής συνεργασίας. Επίσης, είναι υπεύθυνη για την επανεξέταση της προόδου που σημειώνεται σε σχέση με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας, καθώς και με τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, και υποβάλλει συστάσεις για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, όποτε κρίνεται σκόπιμο.

Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, που έχουν οριστεί σε κάθε κράτος μέλος, εκτός από τη Δανία, αλλά τώρα και από τη Νορβηγία, είναι κατά κανόνα Υπουργεία Εσωτερικών ή/και Δικαιοσύνης, καθώς και ερευνητικά ιδρύματα, μη κυβερνητικές οργανώσεις ή/και εθνικά γραφεία διεθνών οργανισμών. Κάθε ΕΣΕ πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον τρεις εμπειρογνώμονες, αν και, σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι περισσότεροι. Ως ένδειξη για το μέγεθος του ΕΔΜ αναφέρεται ότι υπάρχουν συνολικά περίπου 120 εμπειρογνώμονες που απαρτίζουν τα ΕΣΕ του ΕΔΜ. Ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ παρευρίσκονται σε τακτικές συναντήσεις, διαβιβάζουν εθνικές εκθέσεις, συνεισφέρουν παρέχοντας εθνικές πληροφορίες στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, υποβάλλουν ειδικά αιτήματα και ανταποκρίνονται ταχέως σε ανάλογα αιτήματα, και αναπτύσσουν τα εθνικά τους δίκτυα, τα οποία αποτελούνται από ευρεία κλίμακα οργανισμών που αντιπροσωπεύουν όλους τους σχετικούς ενδιαφερομένους. Τα βασικά αποτελέσματα των δραστηριοτήτων που ανέλαβαν τα ΕΣΕ του ΕΔΜ το 2010 παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω, στην ενότητα 5.

¹⁰ Ακόμη και αν δεν ζητείται τυπικά από τη Δανία να ορίσει ΕΣΕ του ΕΔΜ, ωστόσο προσκαλείται τακτικά να λάβει μέρος στις δραστηριότητες και τις συναντήσεις του.

3.3 Συμμετογή της Νορβηγίας στο ΕΔΜ

Η απόφαση C(2010)6171 της Επιτροπής, της 13^{ης} Σεπτεμβρίου 2010, καθιέρωσε τη βάση της διοικητικής συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της αστυνομίας του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη συμμετογή της Νορβηγίας στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης. Πρόκειται για την κατάληξη της διαδικασίας, που προβλέπεται στο άρθρο 10 της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, της οποίας είχε προηγηθεί μια αρχική επαφή της αποστολής της Νορβηγίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2009. Η διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ, στη συνεδρίασή της της 6^{ης} Μαΐου 2010, ενέκρινε ομόφωνα το σχέδιο συμφωνίας εργασίας για την καθιέρωση διοικητικής συνεργασίας και, στη συνέχεια, εγκρίθηκε η επίσημη απόφαση της Επιτροπής. Η ίδια η συμφωνία εργασίας υπογράφηκε και από τα δύο μέρη και ετέθη σε ισχύ στις 15 Νοεμβρίου 2010.

Η συμφωνία εργασίας δίνει έμφαση στη σταδιακή ανάπτυξη της συνεργασίας με τη Νορβηγία, με σκοπό την οικοδόμηση βιώσιμης εταιρικής σχέσης αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος εργασίας του ΕΔΜ, η Νορβηγία μπορεί να δημιουργήσει ένα εθνικό σημείο επαφής, εθνικό συντονιστή και εθνικό δίκτυο μετανάστευσης και να συμμετέχει ως παρατηρητής στις συνεδριάσεις των ΕΣΕ του ΕΔΜ και στις συνεδριάσεις της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ. Στον επιχειρησιακό τομέα, η Νορβηγία :

- μπορεί να συμμετέχει σε αδελφοποιήσεις με άλλα ΕΣΕ του ΕΔΜ, καθώς και σε δραστηριότητες κατάρτισης, σε συνόδους εργασίας και σε διασκέψεις του ΕΔΜ·
- μπορεί να απαντά σε ειδικά αιτήματα του ΕΔΜ ή/και να υποβάλλει τέτοια αιτήματα·
- θα διαβιβάζει, σε ετήσια βάση, δύο εθνικές εκθέσεις που περιγράφουν την κατάσταση όσον αφορά τη μετανάστευση και το άσυλο και καλύπτουν αντίστοιχα τις πολιτικές εξελίξεις και τις στατιστικές·
- μπορεί να συμμετέχει σε μελέτες του ΕΔΜ, μεταξύ άλλων, διαβιβάζοντας τις ετήσιες εκθέσεις·
- θα συνεισφέρει παρέχοντας εθνικές πληροφορίες στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών και στον δικτυακό τόπο και το ενημερωτικό δελτίο του ΕΔΜ·
- θα συμμετέχει στην ανάπτυξη του γλωσσάριου και του θησαυρού του ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένης της μετάφρασης του γλωσσάριου στα νορβηγικά.

Η Νορβηγία απέδειξε ότι είναι αποτελεσματικό μέλος του ΕΔΜ και συνεισέφερε ενεργά σε πολλές δραστηριότητές του.

3.4 Εξωτερική αξιολόγηση του ΕΔΜ

Σύμφωνα με το άρθρο 13 της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, το 2010, άρχισε ανεξάρτητη εξωτερική αξιολόγηση της εξέλιξης του ΕΔΜ, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί στα μέσα του 2011. Ως εξωτερικός αξιολογητής ορίστηκε το Κέντρο Υπηρεσιών Στρατηγικής και Αξιολόγησης (ΚΥΣΑ), το οποίο παρουσίασε την προσέγγισή του όσον αφορά τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, τον Νοέμβριο του 2010.

Ο εξωτερικός αξιολογητής θα εξετάσει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του ΕΔΜ και θα αξιολογήσει τον βαθμό επίτευξης των στόχων, ιδίως σε σχέση με τη στήριξη της χάραξης πολιτικής, τη λειτουργικότητά του, τη διάρθρωση και την οργάνωση, καθώς και τα αποτελέσματά του και τις δραστηριότητες δικτύωσης, τις συνέργειές του με άλλα συστήματα και δίκτυα πληροφοριών για τη μετανάστευση, και τη σχέση κόστους ωφέλειας. Για το σκοπό αυτό, το ΚΥΣΑ πραγματοποίησε, μεταξύ άλλων, μεγάλο αριθμό συναντήσεων με μέλη του ΕΔΜ και άλλους σχετικούς ενδιαφερομένους.

Τα πορίσματα αυτής της αξιολόγησης θα χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια σε μια έκθεση της Επιτροπής για το ΕΔΜ και τη δυνητική μελλοντική του ανάπτυξη, η οποία προβλέπεται να δημοσιευτεί το φθινόπωρο του 2011.

4. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

4.1. Συνεδριάσεις της διοικούσας επιτροπής του ΕΔΜ, κύρια αποτελέσματα και αποφάσεις

Η διοικούσα επιτροπή του ΕΔΜ συνεδρίασε δύο φορές κατά τη διάρκεια του 2010, στις 5 Μαΐου και στις 15 Οκτωβρίου. Εκτός από την παρακολούθηση της συνολικής εφαρμογής του ΕΔΜ, έλαβε, στο πλαίσιο των καθηκόντων της, ορισμένες αποφάσεις που αφορούσαν κυρίως την έγκριση:

- του προγράμματος εργασίας 2011 του ΕΔΜ, και κυρίως τον ενδεικτικό ελάχιστο και μέγιστο προϋπολογισμό για κάθε ΕΣΕ του ΔΜΕ και τις δυο μελέτες του ΕΔΜ που πρέπει να παραδοθούν κατά τη διάρκεια του 2011, συγκεκριμένα τη μελέτη με τίτλο *Η πολιτική για τις θεωρήσεις ως μέσο της νόμιμης μετανάστευσης και Πρακτικές απαντήσεις για τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης*. Προβλέφθηκε επίσης η δυνατότητα εκπόνησης μελέτης εστιασμένης σε ένα υποσύνολο ΕΣΕ του ΕΔΜ·
- της έκθεσης δραστηριοτήτων του ΕΔΜ για το 2009·
- της προαναφερόμενης συμμετοχής της Νορβηγίας στο ΕΔΜ·
- του επικαιροποιημένου οδηγού για ειδικά αιτήματα του ΕΔΜ, παρέχοντας καθοδήγηση στα ΕΣΕ του ΕΔΜ για τον τρόπο προετοιμασίας, υποβολής, ταχείας ανταπόκρισης και παραγωγής μιας συλλογής για ειδικά αιτήματα·
- της στρατηγικής του ΕΔΜ σε σχέση με τη δικτύωση με άλλες οντότητες·
- της στρατηγικής του ΕΔΜ για την επικοινωνία και τη διάδοση.

4.2. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής για τη διαχείριση και την παρακολούθηση

Η Επιτροπή και οι πάροχοι υπηρεσιών του ΕΔΜ είχαν τακτικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια του 2010 για να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία του ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης των εργασιών των ΕΣΕ, της προετοιμασίας των συνεδριάσεων των ΕΣΕ, της εκπόνησης των συγκεφαλαιωτικών εκθέσεων, των εκθέσεων μελετών και στατιστικών στοιχείων καθώς και της συνεχιζόμενης ανάπτυξης και λειτουργικότητας του δικτυακού τύπου του ΕΔΜ και του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι ανά τρίμηνο συνεδριάσεις ενδιάμεσης

προόδου μετά την υποβολή των ενδιάμεσων εκθέσεων που συνδέονται με τη συμβατική πρόοδο, οι προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις που πραγματοποιούνται πριν από κάθε συνεδρίαση των ΕΣΕ του ΕΔΜ για να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των συνεδριάσεων, καθώς και ότι είναι διαθέσιμες οι πλέον επικαιροποιημένες πληροφορίες· οι τακτικές συνεδριάσεις προόδου για την παρακολούθηση των καθημερινών δραστηριοτήτων και για την εξεύρεση λύσεων σε τυχόν επιχειρησιακά θέματα και προκλήσεις, οι συνεδριάσεις για να συζητηθεί η πρόοδος που σημειώνεται σχετικά με τον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ και το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και για να συμφωνηθούν μελλοντικά μέτρα και αποτελέσματα· και τέλος οι τακτικές κοινές συνεδριάσεις με τους παρόχους υπηρεσιών του ΕΔΜ για θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος σε σχέση με την εξέλιξη του δικτυακού τόπου και του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών.

Στο πλαίσιο της Επιτροπής, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην οικονομική διαχείριση του ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων των ΕΣΕ του ΕΔΜ. Το φάσμα των σχετικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνει την προετοιμασία των φακέλων υποβολής αιτήσεων για τις αιτήσεις επιχορήγησης, την εξέταση των αιτήσεων, τη σύναψη 24 συμφωνιών για επιχορήγηση και την αξιολόγηση των τελικών εκθέσεων. Άλλες οικονομικές πτυχές της διαχείρισης αφορούσαν τη διαχείριση των συμβάσεων των παρόχων υπηρεσιών του ΕΔΜ καθώς και συμβάσεις για δημοσιεύσεις και τον λογότυπο του ΕΔΜ. Σε άλλους τομείς, συνεχίστηκε ο εσωτερικός συντονισμός με τις γενικές διευθύνσεις της Eurostat και της Έρευνας για τη διάδοση των σχετικών αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ και για να διασφαλιστεί η συνοχή με άλλες συναφείς δραστηριότητες.

5. ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΔΜ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα κύρια επιτεύγματα του ΕΔΜ στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας του 2010, και παράλληλα επισημαίνονται ορισμένα σημεία που επιδέχονται βελτιώσεις. Τα επιτεύγματα αυτά αφορούν την πρόοδο που σημειώθηκε: στη δικτύωση ([ενότητα 5.1](#)), στα ειδικά αιτήματα, τις εκθέσεις και τις μελέτες ([ενότητα 5.2](#)), το γλωσσάριο και τον Θησαυρό του ΕΔΜ ([ενότητα 5.3](#)), το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών ([ενότητα 5.4](#)) και τη βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ ([ενότητα 5.5](#)).

5.1. Δικτύωση

Ένα ιδιαίτερα ισχυρό χαρακτηριστικό του ΕΔΜ είναι η εκτεταμένη δικτύωση τόσο μεταξύ των ίδιων των ΕΣΕ του ΕΔΜ όσο και σε εθνικό επίπεδο, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικά παρακάτω. Όσον αφορά τις συνεργασίες με τις άλλες σχετικές οντότητες, υιοθετήθηκε μια προσέγγιση που έχει πιο στρατηγικό χαρακτήρα.

5.1.1 Δικτύωση μεταξύ των ΕΣΕ του ΕΔΜ

Επτά συνεδριάσεις, (39^η έως 45^η) των ΕΣΕ του ΕΔΜ διοργανώθηκαν από την Επιτροπή σε δικές της εγκαταστάσεις, δηλ περίπου κάθε 6-8 εβδομάδες. Στις συνεδριάσεις αυτές συζητήθηκε η πρόοδος που σημειώθηκε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων και εξετάστηκαν τα βασικά αποτελέσματα των εργασιών του ΕΔΜ, όπως οι συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις των μελετών του ΕΔΜ. Στις συνεδριάσεις αυτές παρευρέθηκαν, όπως συνήθως, ένας ή δύο εκπρόσωποι από κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ, και εκπρόσωποι από άλλες εξωτερικές οντότητες, κατά περίπτωση. Σε πολλές περιπτώσεις

διοργανώθηκαν παράλληλα με αυτές τις επίσημες συνεδριάσεις των ΕΣΕ του ΕΔΜ, σύνοδοι εργασίας ή/και συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας για το γλωσσάριο-θησαυρό.

Εξάλλου, κατά τη διάρκεια του 2010, συνεχίστηκαν οι σύνοδοι εργασίας για τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, με σκοπό τον προσδιορισμό των αναγκών. Σε αυτές περιλαμβάνονταν οι σύνοδοι εργασίας για τους τρόπους βελτίωσης της συγκρισιμότητας και της προβολής του ΕΔΜ, για την ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας των εκθέσεων και άλλων αποτελεσμάτων, για την ανάπτυξη επιχειρησιακών πρωτοκόλλων και σημειωμάτων καθοδήγησης, καθώς και για την περαιτέρω ανάπτυξη του διαδικτυακού τόπου του ΕΔΜ και του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών .

Το 2010, συνεχίστηκαν οι συνεργασίες αδελφοποίησης και οι συναντήσεις με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με το ΕΔΜ, καθώς και τη διευκόλυνση ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ περισσότερο έμπειρων και νεότερων ΕΣΕ του ΕΔΜ. Πολλά ΕΣΕ του ΕΔΜ οργάνωσαν συναντήσεις αδελφοποίησης ή/και προσκάλεσαν άλλα ΕΣΕ να παρευρεθούν σε εθνικές συναντήσεις. Συνολικά, το 2010, πραγματοποιήθηκαν 30 εκδηλώσεις, σε πολλές από τις οποίες παρευρέθηκε και ένας εκπρόσωπος της Επιτροπής ή/και του παρόχου υπηρεσιών του ΕΔΜ (GHK-COWI).

5.1.2 Δικτύωση σε εθνικό επίπεδο

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ οφείλουν να αναπτύξουν εθνικό δίκτυο που συνίσταται σε ένα ευρύ φάσμα σχετικών ενδιαφερομένων μερών. Ανταποκρινόμενα σε αυτή την απαίτηση, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ και τα μέλη της διοικούσας επιτροπής συνεισέφεραν ενεργά στη βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ σε εθνικό επίπεδο, ιδίως στους αρμόδιους χάραξης πολιτικής, χάρη σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνουν τη διοργάνωση συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων, όπως συναντήσεων του εθνικού δικτύου. Οι εκδηλώσεις αυτές, στις οποίες η συμμετοχή ήταν συχνά πολύ ικανοποιητική, αποτέλεσαν μια καλή ευκαιρία για να παρουσιαστούν οι δραστηριότητες που αναλήφθηκαν από το ΕΔΜ και να διευρυνθούν τα εθνικά δίκτυα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, προσήλκυσαν το ενδιαφέρον των εθνικών μέσωσ μαζικής ενημέρωσης. Ορισμένα ΕΣΕ του ΕΔΜ έλαβαν επίσης μέρος σε εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν από άλλους (εθνικούς) ενδιαφερομένους και παρουσίασαν το ΕΔΜ.

Σχεδόν κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ οργάνωσε μια ή περισσότερες εθνικές συναντήσεις του δικτύου, καθώς και άλλες εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέσχον εταίροι του δικτύου τους. Για παράδειγμα, στις αρχές του 2010, το λετονικό ΕΣΕ του ΕΔΜ πραγματοποίησε εθνική συνάντηση για να αποσαφηνίσει τη μετάφραση των σχετικών με την επιστροφή όρων για το γλωσσάριο του ΕΔΜ, και, στη συνέχεια, το ισπανικό ΕΣΕ του ΕΔΜ οργάνωσε συνάντηση για τη βελτίωση της συνεργασίας με άλλα σχετικά παρατηρητήρια στο εθνικό του έδαφος. Τον Μάρτιο, διοργανώθηκαν ή υποστηρίχτηκαν πολλές εκδηλώσεις από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, όπως μια συνάντηση εμπειρογνομόνων για τους ασυνόδετους ανηλίκους, στο πλαίσιο των εργασιών της διάσκεψης των γενικών διευθυντών των υπηρεσιών μετανάστευσης για το άσυλο, στις Κάτω Χώρες, και μια εθνική συνάντηση του δικτύου σχετικά με τη στάση απέναντι στους μετανάστες, με ιδιαίτερη επικέντρωση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και μια ενημερωτική συνάντηση για τους φοιτητές που ενδιαφέρονται για το ΕΔΜ στη Δημοκρατία της Σλοβακίας.

Στα τέλη του 2010, τα περισσότερα ΕΣΕ του ΕΔΜ χρησιμοποίησαν τις εθνικές τους εκδηλώσεις είτε για να προωθήσουν πρόσφατες μελέτες και εκθέσεις του ΕΔΜ, είτε για να συζητήσουν τις μελλοντικές μελέτες και εκθέσεις. Η μελέτη του ΕΔΜ με τίτλο *Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης* έκανε αίσθηση σε πολλά κράτη μέλη και τα ΕΣΕ του ΕΔΜ της Αυστρίας, Εσθονίας, Γαλλίας, Κάτω Χωρών, Ιταλίας, Λουξεμβούργου, Σλοβακίας και Πολωνίας διοργάνωσαν συνέδρια και συνόδους εργασίας γύρω από αυτό το θέμα, για να παρουσιάσουν τα πρώτα πορίσματα των εθνικών εκθέσεων και της συγκεφαλαιωτικής έκθεσης της ΕΕ.

5.1.3. Δικτύωση με άλλους φορείς

Σύμφωνα με την εντολή του και δεδομένης της ανάγκης να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητές του έχουν συνεκτικότητα και είναι συντονισμένες με τα σχετικά όργανα και δομές της Ένωσης, το ΕΔΜ συνέχισε τη συνεργασία του με άλλους φορείς,¹¹ ιδίως σε σχέση με ειδικές μελέτες και θέματα πολιτικής. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στη συνέχιση της περαιτέρω ανάπτυξης της συνεργασίας με τις διευθύνσεις της Eurostat και της Έρευνας και με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΟΘΔ), καθώς και για τη διασφάλιση της συνάφειας και του συντονισμού με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για θέματα Ασύλου (ΕΥΥΑ). Εκτός από τη συμμετοχή στο ΕΔΜ ενός φορέα από τη Νορβηγία ([ενότητα 3.3](#)), άλλες προτεραιότητες που προσδιορίστηκαν από τη διοικούσα επιτροπή ήταν η δημιουργία σχέσεων για την αύξηση της προβολής του ΕΔΜ με την προώθηση των εργασιών του ΕΔΜ, η δημιουργία επαφών με σχετικό(-ους) φορέα (-είς) σε τρίτες χώρες του χώρου Σένγκεν (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Ελβετία) και με μελλοντικά ΕΣΕ του ΕΔΜ από χώρες που βρίσκονται στα τελευταία στάδια προσχώρησης στην ΕΕ. Στην πράξη, εκτός από την αντιπροσώπευση του ΕΔΜ σε διεθνείς και εθνικές διασκέψεις, το 2010 δεν υπήρξαν συγκεκριμένες δραστηριότητες όσον αφορά αυτές τις προτεραιότητες.

Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες το 2010 ήταν:

- Στο πλαίσιο των μελετών *Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης και κυκλική και προσωρινή μετανάστευση*, το ΕΔΜ διατήρησε την επαφή αντίστοιχα με τις **ευρωπαϊκές πόλεις (Eurocities)**,¹² **το ανεξάρτητο δίκτυο εμπειρογνομόνων για τη μετανάστευση εργαζομένων και την ενσωμάτωση**,¹³ για την πρώτη μελέτη, και με την **ειδική ομάδα για την προσωρινή και κυκλική μετανάστευση** που συντονίζεται από το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής (ΕΚΠ)**,¹⁴ για τη δεύτερη μελέτη. Ειδικότερα, οι ευρωπαϊκές πόλεις συνεισέφεραν στη συγκεφαλαιωτική έκθεση για την *Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης*, παρουσιάζοντας την προοπτική των πόλεων.

¹¹ Εκτεταμένος κατάλογος των σχετικών φορέων διατίθεται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ (<http://www.emn.europa.eu>) υπό τον τίτλο «Χρήσιμοι σύνδεσμοι», καθώς και, όσον αφορά τις άλλες βάσεις δεδομένων, υπό τον τίτλο «Δραστηριότητες: άλλες βάσεις δεδομένων».

¹² <http://www.eurocities.eu>

¹³ <http://www.labourmigration.eu/network>

¹⁴ http://www.epc.eu/documents/uploads/pub_1237_temporary_and_circular_migration_wp35.pdf

- Στο πλαίσιο της συνεργασίας με τον **Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΟΘΔ)**, υπήρξαν ανταλλαγές των πορισμάτων των συμπληρωματικών μελετών με τίτλο *Ασυνόδευτοι ανήλικοι και Ασυνόδευτοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο στα κράτη μέλη της ΕΕ*.¹⁵ Επίσης, ορισμένα ΕΣΕ του ΕΔΜ συμπλήρωσαν, σε εθελοντική βάση, ερωτηματολόγιο για μελέτη του ΟΘΔ με τίτλο *Τα θεμελιώδη δικαιώματα των παράνομων μεταναστών*. Συνεχίστηκε επίσης η συμμετοχή του ΟΘΔ στην ομάδα εργασίας για το γλωσσάριο και το θησαυρό του ΕΔΜ.

5.2 Ετήσιες εκθέσεις, μελέτες και ειδικά αιτήματα

Οι βασικές δραστηριότητες του ΕΔΜ εξακολούθησαν να σχετίζονται με τη συγκέντρωση πληροφοριών και την ανάλυση για τη μετανάστευση και την παροχή ασύλου στα κράτη μέλη της ΕΕ. Η βασική μέθοδος που ακολουθείται για την εκπόνηση μιας έκθεσης/μελέτης είναι κάθε ΕΣΕ να εκπονεί μια εθνική έκθεση, σύμφωνα με τις κοινές προδιαγραφές που αναπτύσσονται από το ΕΔΜ, από την οποία εκπονείται στη συνέχεια συγκεφαλαιωτική έκθεση που τονίζει τα βασικά πορίσματα από την προοπτική της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό, παρέχονται τόσο «φιλτραρισμένες» σχετικές πληροφορίες όσο και λεπτομερέστερα στοιχεία.

Ενώ υπάρχει πρόθεση να συμμετέχουν όλα τα ΕΣΕ του ΕΔΜ σε όλες τις δραστηριότητες, δυστυχώς η πραγματικότητα είναι διαφορετική, κυρίως λόγω του σημερινού σταδίου ανάπτυξης ορισμένων ΕΣΕ, τα οποία δεν συμμετέχουν (ακόμη) πλήρως στο ΕΔΜ. Ένα άλλο πρόβλημα που αναγνωρίζεται και αντιμετωπίζεται από το ΕΔΜ είναι ότι οι εθνικές εκθέσεις υποβάλλονται συχνά με καθυστέρηση.

Η παρούσα ενότητα αναφέρει την πρόοδο που σημειώθηκε κατά το 2010 και παρουσιάζει συνοπτικά τα πορίσματα των ολοκληρωθεισών ετήσιων εκθέσεων και μελετών, καθώς και μια επισκόπηση των ειδικών αιτημάτων που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους. Όλες οι ολοκληρωθείσες εθνικές και συγκεφαλαιωτικές εκθέσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ.¹⁶

5.2.1 Ετήσιες εκθέσεις πολιτικής¹⁷

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της απόφασης 2008/381/ΕΚ, του Συμβουλίου, η ετήσια έκθεση πολιτικής στο ΕΔΜ παρέχει μια συνολική επισκόπηση των πλέον σημαντικών πολιτικών και νομοθετικών (και σε επίπεδα ΕΕ) εξελίξεων, καθώς και των δημόσιων συζητήσεων στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, και περιλαμβάνουν τυχόν σχετικά στατιστικά δεδομένα για την ποσοτικοποίηση της επεξήγησης αυτών των εξελίξεων.

Η ετήσια έκθεση πολιτικής 2009 του ΕΔΜ υιοθέτησε νέα προσέγγιση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αναφέροντας την πρόοδο που σημειώθηκε σε σχέση με τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στη μέθοδο παρακολούθησης για τον έλεγχο της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο.¹⁸ Η πρώτη ετήσια έκθεση

¹⁵ http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/publications/publications_per_year/pub_sep_asylum_en.htm.

¹⁶ <http://www.emn.europa.eu> κάτω από τα «αποτελέσματα του ΕΔΜ».

¹⁷ Οι εκθέσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: ετήσιες εκθέσεις»

¹⁸ COM(2009) 266

της Επιτροπής για τη μετανάστευση και το άσυλο, η οποία κάλυπτε το έτος 2009, συνίστατο σε μια ανακοίνωση,¹⁹ η οποία υπογράμμιζε τις βασικές εξελίξεις που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό επίπεδο, μαζί με τις συστάσεις της Επιτροπής, και σε μια τεκμηριωμένη έκθεση (έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής).²⁰ Η εν λόγω τεκμηριωμένη έκθεση συνόψιζε τις πλέον σημαντικές εξελίξεις που είχαν σημειωθεί ή που προγραμματίζονταν, και πάλι σε επίπεδο ΕΕ και κράτους μέλους, ως προς τις δεσμεύσεις του Συμφώνου. Οι εθνικές εξελίξεις βασίζονταν σε μεγάλο βαθμό στις πληροφορίες που είχαν παρασχεθεί από το ΕΔΜ. Στη συνέχεια, οι 24 πλήρεις εθνικές εκθέσεις των ΕΣΕ του ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων στο άσυλο και τη μετανάστευση που δεν καλύπτονταν από τη μέθοδο παρακολούθησης, συγκεφαλαιώθηκαν στην ετήσια έκθεση πολιτικής 2009, του ΕΔΜ, η οποία δημοσιεύτηκε τον Αύγουστο του 2010.

Η προσέγγιση αυτή συνεχίστηκε και για την ετήσια *Έκθεση Πολιτικής 2010*, στην οποία αυτή τη φορά ενσωματώθηκαν και τα σχετικά στοιχεία του προγράμματος της Στοκχόλμης και του σχεδίου δράσης που το συνόδευαν, όπως ζητήθηκε ρητά στα συμπεράσματα του Συμβουλίου ΔΕΥ του Ιουνίου 2010 για την πρώτη ετήσια έκθεση της Επιτροπής για το άσυλο και τη μετανάστευση²¹. Και πάλι, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ παρείχαν την εθνική τους συνεισφορά στα τέλη του 2010, η οποία στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε για την εκπόνηση της έκθεσης 2010 της Επιτροπής και του συνοδευτικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.²²

Οι συνεισφορές αυτές στις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για τη μετανάστευση και το άσυλο αποδεικνύουν τη δυνατότητα και την ικανότητα του ΕΔΜ να συγκεντρώνει και να συγκεφαλαιώνει, σε περιορισμένο χρονικό διάστημα, εκτεταμένες εθνικές πληροφορίες από ευρύ φάσμα πηγών που είναι χρήσιμες για τους αρμόδιους χάραξης πολιτικής.

Παράλληλα και ως συμπλήρωμα των προηγούμενων, η *ετήσια έκθεση πολιτικής 2008 του ΕΔΜ* έχει επίσης ολοκληρωθεί, βασιζόμενη σε 23 εθνικές εκθέσεις. Τούτο σημαίνει ότι υπάρχει τώρα μια πλήρης σειρά ετήσιων εκθέσεων πολιτικής από το 2004, οι οποίες επιτρέπουν να αξιολογηθεί η ανάπτυξη της πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση επί ορισμένο αριθμό ετών.

5.2.2 Ετήσιες εκθέσεις στατιστικών για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση²³

Στόχος αυτών των εκθέσεων είναι η παρουσίαση μιας ανάλυσης των στατιστικών τάσεων για την παροχή ασύλου και τη μετανάστευση, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης εισόδου, των συλλήψεων και των επιστροφών, με βάση τα στατιστικά στοιχεία της Eurostat. Όπου ενδείκνυται, χρησιμοποιούνται και συμπληρωματικά

¹⁹ COM(2010) 214

²⁰ [SEC\(2010\) 535](#)

²¹

<http://www.consilium.europa.eu/App/NewsRoom/related.aspx?bid=86&grp=16875&lang=EN&id=352> και οι οποίες εγκρίθηκαν στη συνέχεια από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2010.

²² COM(2011) 291 και SEC(2011) 620

²³ Οι εκθέσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: στατιστικά για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία»

δεδομένα εκτός από αυτά που παράγονται από την Eurostat. Επίσης, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους εθνικούς παρόχους δεδομένων, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ αναλύουν τα σχετικά δεδομένα για το κράτος μέλος τους και παρέχουν μια αναλυτική εθνική έκθεση σχετικά με χαρακτηριστικά και τάσεις, σύμφωνα με τις κοινές προδιαγραφές.

Το ΕΔΜ εργάζεται για την ολοκλήρωση μιας σειράς ετήσιων εκθέσεων που θα επιτρέψουν, στη συνέχεια, και την ανάλυση των μακροπρόθεσμων τάσεων και εξελίξεων στην ΕΕ. Προς το παρόν οι εκθέσεις αυτές καλύπτουν την περίοδο από το 2001 μέχρι το 2008. Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει πάντοτε μια χρονική απόσταση στην παραγωγή μιας ετήσιας έκθεσης, καθώς όλα τα σχετικά δεδομένα είναι διαθέσιμα περίπου 15 μήνες μετά τη λήξη ενός δεδομένου έτους αναφοράς, αν και ορισμένα δεδομένα, π.χ. σχετικά με τη διεθνή προστασία, είναι διαθέσιμα πολύ νωρίτερα. Τούτο σημαίνει, για παράδειγμα, ότι το ΕΔΜ δεν θα αρχίσει να αναλύει τα στατιστικά του 2009 πριν από τα τέλη του 2010.

Για να δοθεί ένα παράδειγμα του είδους της ανάλυσης που πραγματοποιείται, η συγκεκριλαιωτική έκθεση για την *Ετήσια έκθεση στατιστικών για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία του 2007*, η οποία ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2010, παρουσίασε τη συγκριτική κατάσταση της τάσης σε σχέση με το άσυλο (υποβολή των αρχικών αιτήσεων και αρχικές και τελικές αποφάσεις) και τη μετανάστευση (μεταναστευτικές ροές, πληθυσμός ανά ιθαγένεια, άδειες διαμονής, αριθμοί επιστροφών). Η έκθεση δείχνει, για παράδειγμα, ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αιτήσεων παροχής ασύλου ανά χίλιους κατοίκους εξακολούθησε να επικεντρώνεται σε τέσσερα κράτη μέλη – τη Σουηδία, τη Μάλτα, την Ελλάδα και την Αυστρία – και ότι σε όλα, εκτός από την Αυστρία, το ποσοστό των αιτούντων άσυλο αυξήθηκε από το προηγούμενο έτος. Συνολικά, μεταξύ 2006 και 2007, στα περισσότερα κράτη μέλη σημειώθηκε μείωση του αριθμού των αιτούντων άσυλο. Τα κράτη μέλη με τα χαμηλότερα ποσοστά και τους χαμηλότερους απόλυτους αριθμούς αιτούντων άσυλο ήταν η Εσθονία, η Λετονία και η Πορτογαλία.

Σε σχέση με τις μεταναστευτικές ροές, δεν σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές συνολικά στην ΕΕ των 27. Μεταξύ 2006 και του 2007, σε ορισμένα κράτη μέλη σημειώθηκε αύξηση της θετικής καθαρής μετανάστευσης (Αυστρία, Βέλγιο, Δημοκρατία της Τσεχίας, Φινλανδία, Γερμανία, Ισπανία, Σλοβενία, Δημοκρατία της Σλοβακίας, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), ενώ σε άλλα, σημειώθηκε μείωση (Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία και Μάλτα). Μόνο στις Κάτω Χώρες μεταξύ των χωρών της ΕΕ-15 σημειώθηκε αρνητική καθαρή μετανάστευση, και για την ΕΕ-10, η κατάσταση αυτή ισχύει και για την Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία και Πολωνία. Όσον αφορά τον πληθυσμό ανά ιθαγένεια, από τα κράτη μέλη της ΕΕ-15, η Ιρλανδία, Ισπανία, Αυστρία, Βέλγιο και Γερμανία ανέφεραν το μεγαλύτερο ποσοστό (8-10,5%) από την ΕΕ-10, η Λετονία και η Εσθονία ανέφεραν τα υψηλότερα ποσοστά (16-19%), λόγω κυρίως των άνευ ιθαγένειας κατοίκων τους. Η δημιουργία/επανάσταση της οικογένειας παρέμεινε ο βασικός λόγος για τη χορήγηση αδειών διαμονής· ωστόσο, μια σημαντική τάση από το 2006 ήταν η αύξηση των αδειών απασχόλησης σε διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ-10 για να καλυφθεί η ζήτηση εργασίας, καθώς και μια γενική πτωτική τάση των οικογενειακών αδειών στα κράτη μέλη της ΕΕ -25, η οποία εξηγείται εν μέρει από την εισαγωγή νέων νομικών απαιτήσεων.

Στα περισσότερα κράτη μέλη στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ (θαλάσσια και χερσαία) καταγράφηκε αύξηση του αριθμού των απορρίψεων, το 2007. Για παράδειγμα, ακόμα στην Εσθονία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Λετονία και Ισπανία, καταγράφηκαν αυξήσεις του αριθμού των απορρίψεων, γεγονός το οποίο, σε ορισμένες περιπτώσεις, αποτελεί

συνέχεια μιας τάσης που παρατηρείται από το 2005. Σε σχέση με τις συλλήψεις, για το 2007, η εικόνα είναι ανάμεικτη, με ορισμένα κράτη μέλη να παρουσιάζουν αύξηση των συλληφθέντων και άλλα μείωση. Σε σχέση με τις απομακρύνσεις, η συνολική τάση το 2007 ήταν σαφώς πτωτική.

Το ΕΔΜ ξεκίνησε επίσης την *Ετήσια έκθεση στατιστικών του 2008 για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία*, με βάση, για πρώτη φορά, τα δεδομένα που παρασχέθηκαν σύμφωνα με τον κανονισμό 862/2007 του Συμβουλίου για τις μεταναστευτικές στατιστικές. Έτσι, η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση των εθνικών εκθέσεων ήταν διαφορετική από αυτή των προηγούμενων ετών και διευκολύνθηκε από τον πάροχο υπηρεσιών που κατάρτισε πρότυπα για τους τυποποιημένους πίνακες δεδομένων, κατάλληλα για τα νέα είδη διαθέσιμων δεδομένων, τα οποία συμπληρώνονται από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ. Οι εθνικές εκθέσεις διατίθενται τώρα στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ, ενώ η συγκεφαλαιωτική έκθεση θα ολοκληρωθεί το 2011, και θα είναι πιο αναλυτική σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, για να εντοπισθούν σύνδεσμοι με την ανάπτυξη της πολιτικής.

5.2.3 Μελέτες του ΕΔΜ²⁴

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της απόφασης 2008/381/ΕΚ του Συμβουλίου, το ΕΔΜ μπορεί να εκπονεί μελέτες, σύμφωνα με κοινές προδιαγραφές, που καλύπτουν ιδιαίτερα θέματα σχετικά με τη μετανάστευση και την παροχή ασύλου για τη στήριξη της χάραξης πολιτικής. Το ΕΔΜ ολοκλήρωσε και δημοσίευσε ορισμένες σχετικές μελέτες το 2010, οι περιλήψεις των οποίων δίδονται παρακάτω στην παρούσα ενότητα.

Όσον αφορά τις μελέτες που ολοκληρώθηκαν το 2009 και συγκεκριμένα «*Οι διαφορετικές εθνικές πρακτικές όσον αφορά την παραχώρηση καθεστώτων προστασίας που δεν είναι εναρμονισμένα σε επίπεδο ΕΕ και Πολιτικές υποδοχής, επιστροφής και ένταξης και αριθμοί ασυνόδευτων ανηλίκων – συγκριτική μελέτη της ΕΕ*», υπήρξαν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δόθηκε συνέχεια. Ειδικότερα, η τελευταία μελέτη χρησιμοποιήθηκε ως βάση πληροφοριών για το πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής για τους ασυνόδευτους ανηλίκους²⁵, το οποίο εγκρίθηκε τον Μάιο του 2010 και τα πορίσματα του οποίου παρουσιάστηκαν σε ορισμένες εκδηλώσεις και, κυρίως, σε μια διάσκεψη που οργανώθηκε υπό την αιγίδα της βελγικής προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ.²⁶

Το 2011, το ΕΔΜ θα εκπονήσει δύο ακόμη μελέτες, και συγκεκριμένα για την *Πολιτική θεωρήσεων ως μέσο νόμιμης μετανάστευσης και για τις Πρακτικές απαντήσεις για τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης*. Προβλέπεται επίσης η επικαιροποίηση της μελέτης του ΕΔΜ του 2009 με τίτλο *Η οργάνωση των πολιτικών για το άσυλο και τη μετανάστευση στα κράτη μέλη της ΕΕ*, συν μια ενδεχόμενη στοχοθετημένη μελέτη, στην οποία συμμετέχει ένα υποσύνολο ΕΣΕ του ΕΔΜ, με τίτλο *Ατομικά χαρακτηριστικά και*

²⁴ Οι διάφορες εκθέσεις διατίθενται στον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: μελέτες του ΕΔΜ»

²⁵ [COM\(2010\) 213](#) της 6^{ης} Μαΐου 2010

²⁶ *Ασυνόδευτοι Ανήλικοι : παιδιά που διέρχονται τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ αναζητώντας προστασία*, 9-10 Δεκεμβρίου 2010.

μεταναστευτικές διαδρομές των διασυνοριακών εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών - <Η περίπτωση του Λουξεμβούργου.

5.2.3.1 Κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού μέσω της μετανάστευσης

Ο σκοπός της μελέτης ήταν να κατανοηθούν οι στρατηγικές για την αντιμετώπιση των αναγκών και των ελλείψεων της αγοράς εργασίας στα κράτη μέλη με διακινούμενους εργαζόμενους υπηκόους τρίτων χωρών, να κατανοηθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των στρατηγικών και να εξεταστεί ο αντίκτυπος της πρόσφατης οικονομικής ύφεσης και ανάκαμψης σε αυτές τις στρατηγικές. Η μελέτη καλύπτει την περίοδο από το 2004 έως τα τέλη του 2010. Τα στατιστικά στοιχεία παρέχονται για μέχρι τα τέλη του 2009. Εκτός από τα 23 ΕΣΕ του ΕΔΜ που συμμετέχουν σε αυτή τη μελέτη, συνεισέφεραν επίσης οι προαναφερθείσες ομάδες εργασίας για τις ευρωπαϊκές πόλεις (ομάδα εργασίας για την οικονομική μετανάστευση και ομάδα εργασίας για τη μετανάστευση και την ενσωμάτωση).

Η μελέτη συγκρίνει τις προσεγγίσεις των κρατών μελών της ΕΕ όσον αφορά την οικονομική μετανάστευση σε σχέση με την κάλυψη μέσω της μετανάστευσης της ζήτησης για υψηλά ειδικευμένο, ειδικευμένο και χαμηλά ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Τα περισσότερα κράτη μέλη ενσωμάτωσαν τη μετανάστευση στη συνολική θεώρηση και στρατηγική τους για το τρόπο καταπολέμησης των σημερινών και μελλοντικών ελλείψεων εργατικού δυναμικού, αν και ορισμένα κράτη μέλη έχουν σαφέστερη άποψη για το πώς οι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να βοηθήσουν στην κάλυψη της ζήτησης για εργατικό δυναμικό. Πολλά κράτη μέλη προωθούν ή/και διευκολύνουν ειδικά τη μετανάστευση υπηκόων τρίτων χωρών για το σκοπό της απασχόλησης σε ορισμένους τομείς της οικονομίας τους, ενώ άλλα δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, χρησιμοποιώντας κατά πρώτο λόγο το εθνικό εργατικό δυναμικό, ενώ οι διακινούμενοι εργαζόμενοι δεν θεωρούνται βασική αναγκαιότητα. Ορισμένα κράτη μέλη εφαρμόζουν ειδικά νομοθετικά μέτρα για να ρυθμίσουν τη χρήση της μετανάστευσης ως μέσο ικανοποίησης της ζήτησης εργατικού δυναμικού· άλλα ρυθμίζουν τη μετανάστευση εργατικού δυναμικού μέσω της γενικής εθνικής νομοθεσίας για τη μετανάστευση. Η μελέτη υπογραμμίζει επίσης τις μεθόδους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη στην εφαρμογή της πολιτικής για την οικονομική μετανάστευση και τη νομοθεσία, για παράδειγμα, την κατάρτιση καταλόγων επαγγελματιών όπου υπάρχουν ελλείψεις, τη χρησιμοποίηση αναλύσεων των αναγκών των εργοδοτών και τον καθορισμό ποσοστώσεων. Η πλειονότητα των κρατών μελών δεν έχει αναπτύξει ειδικά μέτρα ενσωμάτωσης για τη μετανάστευση εργαζομένων, και εφαρμόζουν τέτοια μέτρα ενσωμάτωσης εξίσου σε όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών.

Στα συμπεράσματά της, η συγκεφαλαιωτική έκθεση υπογραμμίζει την ενδεχόμενη ανάγκη για ενοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη των πολιτικών και της νομοθεσίας, προκειμένου να διευκολυνθεί η οικονομική μετανάστευση με σκοπό την κάλυψη της ζήτησης εργατικού δυναμικού, και ορισμένα κράτη μέλη τονίζουν τη σημασία μιας ευέλικτης και ελκυστικής αγοράς εργασίας, για να διασφαλιστεί η συνέχιση της ανταγωνιστικότητας των κρατών μελών της ΕΕ.

5.2.3.2 Προγράμματα και στρατηγικές της ΕΕ που προωθούν την υποβοηθούμενη επιστροφή και την επανένταξη σε τρίτες χώρες.

Η επιστροφή αποτελεί αναπόσπαστη συνιστώσα της μεταναστευτικής πολιτικής και σκοπός αυτής της μελέτης ήταν να επικεντρωθεί στη χαρτογράφηση των διαφόρων

τύπων υποβοηθούμενης επιστροφής που υπάρχουν στα κράτη μέλη της ΕΕ, διευκολύνοντας έτσι τη συγκριτική ανάλυση και παρέχοντας στήριξη σε κάθε περαιτέρω ανάπτυξη πολιτικής σε εθνικό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ. Η μελέτη επέτυχε το στόχο της αναλύοντας τις διάφορες προσεγγίσεις των προγραμμάτων υποβοηθούμενης επιστροφής των κρατών μελών για να προσδιορίσει τα διδάγματα, τις βέλτιστες πρακτικές και τις ενδεχόμενες συνέργειες, προκειμένου να αναπτυχθούν και να βελτιωθούν περαιτέρω τα προγράμματα υποβοηθούμενης επιστροφής στην ΕΕ. Αναμένεται και πάλι ότι η συγκεκριλαιωτική έκθεση, η οποία βασίζεται στις εθνικές εκθέσεις 22 κρατών μελών, θα αποτελέσει πηγή πληροφοριών για την ανακοίνωση της Επιτροπής του 2012 για την επιστροφή.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη προβλέπουν την υποβοηθούμενη επιστροφή. Ο βαθμός όμως κατά τον οποίο είναι αυτή διαθέσιμη διαφέρει, και ορισμένα κράτη μέλη έχουν, προ πολλού, ολοκληρωμένα προγράμματα, άλλα κατάρτισαν πρόσφατα (πιλοτικά) προγράμματα με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επιστροφών, ενώ άλλα διερευνούν ακόμη τη δυνατότητα έναρξης τέτοιων προγραμμάτων. Καθώς η υποβοηθούμενη εκούσια επιστροφή θεωρείται όλο και περισσότερο έγκυρη, και συχνά προτεινόμενη, εναλλακτική λύση στην αναγκαστική επιστροφή, έχουν ληφθεί/λαμβάνονται μέτρα για να καταστεί αυτό το είδος επιστροφής βιώσιμη και εφικτή επιλογή.

Τα κράτη μέλη τόνισαν την αξία των προγραμμάτων υποβοηθούμενης επιστροφής, λόγω της δυνατότητας τους να αντιμετωπίζουν τους φόβους και το άγχος που μπορεί να αισθάνονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών στην ιδέα της επιστροφής. Εξάλλου, τα κράτη μέλη ανέφεραν μια μετατόπιση του κέντρου βάρους από την οργάνωση μέτρων υποβοηθούμενης επιστροφής που αφορούν την προ της επιστροφής φάση καθώς και τη φάση της μεταφοράς, ώστε να συμπεριληφθεί και η μετά την επιστροφή φάση, η οποία θα μπορούσε να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ανάπτυξη και κατάρτιση ή βοήθεια για το στήσιμο μιας επιχείρησης (σχεδίου) μέσω χρηματοδοτικών πόρων ή/και παροχής επιχειρηματικών συμβουλών. Η επιδίωξη της επιτυχούς επανένταξης του επιστρέφοντος, ειδικότερα, και η βιωσιμότητα της επιστροφής, γενικότερα, αποτελούν τον πυρήνα αυτών των μέτρων για τη μετά την επιστροφή φάση.

Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά τα σημαντικά μέτρα που έχουν ληφθεί από τα κράτη μέλη και από τους εταίρους εφαρμογής τους για να μετατρέψουν την υποβοηθούμενη επιστροφή σε εφικτή επιλογή με βιώσιμα αποτελέσματα, πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη για περισσότερο ολοκληρωμένα και συνεκτικά «πακέτα» ή προγράμματα υποβοηθούμενης επιστροφής τα οποία θα καλύπτουν τις διάφορες φάσεις της επιστροφής. Ο βαθμός κατά τον οποίο η υποβοηθούμενη επιστροφή είναι πραγματικά οικονομικά αποδοτική, βιώσιμη και παρέχει στους επιστρέφοντες ανθρώπινη και αξιοπρεπή επιστροφή δεν εξαρτάται μόνο από τα ατομικά μέτρα που εφαρμόζονται στις φάσεις της πρώτης μεταφοράς ή μετά την επιστροφή, αλλά επίσης, και κυρίως, από τον βαθμό κατά τον οποίο τα μέτρα αυτά βασίζονται το ένα στο άλλο και αποτελούν μια συνεκτική και σφαιρική δέσμη μέτρων.

5.2.3.3 Προσωρινή και κυκλική μετανάστευση, τρέχουσα πρακτική και μελλοντικές επιλογές στα κράτη μέλη

Η μελέτη αυτή του ΕΔΜ, η οποία εκπονήθηκε το 2010, συνδέεται επίσης άμεσα με διάφορες συζητήσεις που διεξάγονται σχετικά με τις πολιτικές που πρέπει να υιοθετηθούν. Ανταποκρίνεται ιδίως στην ανάγκη να κατανοηθεί καλύτερα η προσωρινή και κυκλική μετανάστευση, τόσο στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής απασχόλησης

και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όσο και στο πλαίσιο της παγκόσμιας προσέγγισης της μετανάστευσης. Πράγματι, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης θα συνεισφέρουν στην κατάρτιση της ανακοίνωσης της Επιτροπής και των συνοδευτικών εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής για την ανάπτυξη της παγκόσμιας προσέγγισης που σχεδιάζεται για το φθινόπωρο του 2011, ιδίως σε σχέση με το σύνδεσμο μεταξύ της μετανάστευσης και της ανάπτυξης. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, μεγάλο ενδιαφέρον γι' αυτή τη μελέτη έδειξε η ομάδα εργασίας της ΕΟΠ για την προσωρινή και κυκλική μετανάστευση.

Σκοπός της μελέτης ήταν να παρουσιάσει μια επισκόπηση των διαφόρων στρατηγικών προτιμήσεων, απόψεων και εννοιών στα κράτη μέλη, καθώς και της νομοθεσίας, των ειδικών προγραμμάτων και μέτρων που εφαρμόζονται για την προώθηση της προσωρινής και κυκλικής μετανάστευσης. Στόχος της μελέτης ήταν επίσης η καλύτερη κατανόηση των χαρακτηριστικών των προτύπων προσωρινής και κυκλικής μετανάστευσης, από την άποψη των κατηγοριών των υπηκόων τρίτων χωρών που συμμετέχουν σε αυτές τις μορφές μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένων της εξέτασης και ανάλυσης των υφιστάμενων στατιστικών και εμπειρικών αποδεικτικών στοιχείων. Τέλος, η μελέτη επιδιώκει να προσδιορίσει διδάγματα, βέλτιστες πρακτικές και συστάσεις, που θα μπορούσαν να διερευνηθούν περαιτέρω σε επίπεδο εθνικής πολιτικής και πολιτικής της ΕΕ. Έτσι, η μελέτη του ΕΔΜ σκοπεύει να ανταποκριθεί στα αιτήματα του Συμβουλίου, που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο των συμπερασμάτων του και του προγράμματος της Στοκχόλμης, όσον αφορά την περαιτέρω διερεύνηση και ανάπτυξη της κυκλικής μετανάστευσης ως στοιχείου της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ.

5.2.4 Ειδικά αιτήματα

Τα ειδικά αιτήματα του ΕΔΜ αποτελούν ένα σημαντικό, ευέλικτο και χρήσιμο εργαλείο για την ταχεία συγκέντρωση συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με ένα ειδικό, επίκαιρο θέμα και μπορούν να υποβληθούν από ένα ΕΣΕ του ΕΔΜ ή από την Επιτροπή με τυπική προθεσμία απάντησης τεσσάρων εβδομάδων, μετά την οποία πραγματοποιείται σύνθεση όλων των απαντήσεων, η οποία διανέμεται εντός οκτώ εβδομάδων από την ημερομηνία κατάθεσης του αιτήματος. Οι απαντήσεις είναι τώρα πλέον διαθέσιμες και για το κοινό μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ,²⁷ υπό τον όρο της προηγούμενης συμφωνίας των συμμετεχόντων ΕΣΕ του ΕΔΜ. Η σύνθεση όλων των ειδικών αιτημάτων, τα οποία ανέρχονται συνολικά σε άνω των 300, εξελίχθηκε σε πολύτιμη πηγή πληροφοριών τόσο για την Επιτροπή όσο και για τα ΕΣΕ του ΕΔΜ.

Η αξία και η καταλληλότητα αυτού του εργαλείου μπορούν να αξιολογηθούν από το βαθμό χρησιμοποίησής του από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ και από την Επιτροπή. Το 2010, υποβλήθηκαν συνολικά 99 ειδικά αιτήματα, το οποίο αντιπροσωπεύει αύξηση χρησιμοποίησης αυτού του μέσου κατά 11% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, και για κάθε αίτημα ελήφθησαν, κατά μέσο όρο, 16 ατομικές απαντήσεις ή συνολικά πάνω από 1600 ατομικές απαντήσεις από τα ΕΣΕ του ΕΔΜ. Μια άλλη κατανομή δείχνει ότι το 88% των αιτημάτων έλαβαν 10 ή περισσότερες απαντήσεις κατά μέσο όρο, το 67% έλαβαν 15 ή περισσότερες απαντήσεις και το 13% έλαβαν 20 ή περισσότερες. Τα θέματα που προσήλκυσαν τα υψηλότερα ποσοστά απαντήσεων, κατά μέσο όρο, ήταν τα σύνορα, η οικονομική μετανάστευση, η οικογενειακή επανένωση, η προστασία, η ενσωμάτωση και η μόνιμη διαμονή.

²⁷ <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: ειδικά αιτήματα του ΕΔΜ»

Κατά το 2010, σημειώθηκε πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της λειτουργικότητας της επεξεργασίας των ειδικών αιτημάτων, μέσω της ανάπτυξης ηλεκτρονικού συστήματος, η πρόσβαση στο οποίο πραγματοποιείται μέσω του συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών του ΕΔΜ (βλ. επίσης ενότητα 5.4). Κατά την έναρξη αυτής της επιγραμματικής λειτουργικότητας, σε μια πρώτη φάση, προέκυψαν προβλήματα, αλλά, μετά από πολλές δοκιμασίες, αναμένεται τώρα ότι το νέο σύστημα θα είναι πλήρως λειτουργικό το 2011.

5.2.4.1 Θέματα και προτεραιότητες των ειδικών αιτημάτων κατά το 2010

Όλα τα ΕΣΕ του ΕΔΜ υπέβαλαν τουλάχιστον ένα ειδικό αίτημα κατά τη διάρκεια του 2010, και τα ΕΣΕ του ΕΔΜ που υπέβαλαν συχνότερα αιτήματα ήταν των FI, FR και του BE τα οποία υπέβαλαν 12, 11 και 10 αιτήματα αντίστοιχα. Τα ειδικά αιτήματα αφορούν ένα ευρύ φάσμα πολύ επίκαιρων θεμάτων που έχουν σχέση με τη μετανάστευση και το άσυλο. Το θέμα που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι αυτό της προστασίας, το οποίο αντιπροσώπευε το 32% του συνόλου των ειδικών αιτημάτων και αφορούσε ερωτήματα όπως η αναγνώριση της επικουρικής προστασίας που χορηγείται σε ένα κράτος μέλος από ένα άλλο, οι προβλέψεις όσον αφορά τον αριθμό των αιτούντων άσυλο, η συγκέντρωση και αποθήκευση δεδομένων, καθώς και θέματα που αφορούν την κοινωνική προστασία. Πολλά ερωτήματα αφορούσαν την ειδική κατάσταση των υπηκόων τρίτων χωρών, όπως η Αιτή, το Αφγανιστάν, η Σρι Λάνκα, η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Τσετσενία και η Ρωσία.

Ένα άλλο θέμα ήταν η διαμονή, η οποία αφορούσε το 18% των ειδικών αιτημάτων, με ποικίλο φάσμα συγκεκριμένων θεμάτων, όπως η πολιτική των κρατών μελών για τη διαμονή όταν είναι αδύνατη η υποχρεωτική απομάκρυνση, το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών που δεν είναι δυνατόν να επιστρέψουν, η εγγραφή και ο έλεγχος των αλλοδαπών, οι πολιτικές των κρατών μελών σε σχέση με τα έγγραφα ταυτότητας, ο τρόπος διαχείρισης των θεωρήσεων διαμονής/εργασίας (μαζί ή χωριστά) και κατά πόσο συνεπάγονται επιβαρύνσεις, ο τρόπος αντιμετώπισης της κατάχρησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 987/2009 για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και ο τρόπος αντιμετώπισης των παράλληλων νομικών καθεστώτων.

Σχεδόν το 10% των ειδικών αιτημάτων αφορούσαν θέματα επιστροφής, κυρίως σε σχέση με την πολιτική επιστροφών για συγκεκριμένες ομάδες, για παράδειγμα, τους Τσετσένους στη Ρωσία, τους υπηκόους της Ερυθραίας, τους πολίτες του Πακιστάν μετά από τις πλημμύρες του 2010 και τους Αιγυπτίους, τις παραγωγικές επιστροφές, τις πολιτικές που αφορούν την επιστροφή των παιδιών και τις εναλλακτικές ως προς την κράτηση λύσεις.

Τα θέματα που σχετίζονται άμεσα με την εφαρμογή του ενωσιακού κεκτημένου αφορούσαν το 8% όλων των ειδικών αιτημάτων. Σε αυτά περιλαμβάνονται η ρύθμιση των απαγορεύσεων εισόδου δυνάμει του άρθρου 11 της οδηγίας 2008/115/ΕΚ για την επιστροφή, ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις της οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου για τους αιτούντες άσυλο βάσει του κανονισμού του Δουβλίνου, καθώς και το κατά πόσο τα κράτη μέλη περιορίζουν την περίοδο ισχύος των αδειών διαμονής που έχουν ήδη εκδοθεί ή/και εάν τα κράτη μέλη έχουν την πρόθεση να απαιτήσουν τέλη για την έκδοση αδειών διαμονής βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 380/2008 του Συμβουλίου για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών.

Άλλα ειδικά αιτήματα αφορούσαν τα σύνορα, την οικονομική μετανάστευση, την οικογενειακή επανένωση, την παράνομη μετανάστευση, την ενσωμάτωση, την εμπορία ανθρώπων και τις θεωρήσεις.

Η Επιτροπή υπέβαλε τέσσερα ειδικά αιτήματα, για να συγκεντρώσει κυρίως πληροφορίες σχετικά με ορισμένες εξελίξεις της πολιτικής. Οι δυο αφορούσαν την οικονομική μετανάστευση (εποχιακοί εργαζόμενοι και ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενοι, καθώς και την αναγνώριση των προσόντων που αποκτήθηκαν εκτός της ΕΕ), μια την κατηγοριοποίηση των θεωρήσεων με σκοπό την ανάπτυξη των προδιαγραφών μιας μελέτης για την πολιτική των θεωρήσεων, και μια αφορούσε ένα συγκεκριμένο ερώτημα σε σχέση με τις άδειες διαμονής και τα επίπεδα των τελών για τους αλλοδαπούς που εργάζονται στα κράτη μέλη, στο πλαίσιο της πρότασης οδηγίας για ενιαία άδεια. Ένα άλλο ειδικό αίτημα που διατυπώθηκε από το γαλλικό ΕΣΕ του ΕΔΜ μετά από τον σεισμό της Αιτής, υποβλήθηκε στην επιτροπή για τη μετανάστευση και το άσυλο της Επιτροπής, τον Μάρτιο του 2010.

Σε σχέση με το αίτημα για τους εποχιακούς εργαζομένους, ελήφθησαν 21 απαντήσεις, συμπεριλαμβανομένης και της απάντησης της Δανίας, και οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που συνόδευαν την πρόταση οδηγίας σχετικά με τους όρους εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή απασχόληση,²⁸ καθώς και την περίληψη της,²⁹ με ειδικές αναφορές στις στατιστικές πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν μέσω του ΕΔΜ. Παρομοίως, για τους ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενους, η αξιολόγηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση οδηγίας για τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεπιχειρησιακής μετάθεσης³⁰ χρησιμοποίησαν για άλλη μια φορά τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν μέσω αυτού του αιτήματος.

Η πρόταση του 2007 της Επιτροπής για «ενιαία άδεια»³¹ περιελάμβανε μια συλλογή της νομοθεσίας και των πρακτικών που ίσχυαν την εποχή εκείνη, όσον αφορά διάφορα θέματα σχετικά με το σχέδιο οδηγίας. Με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας, ζητήθηκε από την Επιτροπή να παράσχει επικαιροποιημένες πρακτικές πληροφορίες, για παράδειγμα, για τον τρόπο με τον οποίο πολλά κράτη μέλη είχαν ήδη καθιερώσει ενιαία άδεια που περιελάμβανε τις άδειες διαμονής και εργασίας καθώς και για το επίπεδο των τελών που επιβάλλονταν από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή συγκέντρωσε αυτές τις πληροφορίες από τα κράτη μέλη μέσω των ειδικών αιτημάτων του ΕΔΜ και οι απαντήσεις που ελήφθησαν από 20 κράτη μέλη χρησιμοποιήθηκαν για να τροφοδοτήσουν με πληροφορίες τις διαπραγματεύσεις για αυτή την οδηγία τόσο στο Συμβούλιο όσο και στο Κοινοβούλιο.

²⁸ SEC(2010) 887

²⁹ SEC(2010) 888

³⁰ SEC(2010) 884

³¹ COM(2007) 638 και SEC(2007) 1408

5.3 Γλωσσάριο και θησαυρός του ΕΔΜ³²

Το πολύγλωσσο γλωσσάριο του ΕΔΜ, το οποίο περιλαμβάνει άνω των τριακοσίων όρων που σχετίζονται με το άσυλο και τη μετανάστευση, καταρτίστηκε για να βελτιώσει τη συγκρισιμότητα μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, μέσω της κοινής κατανόησης των όρων και των ορισμών. Το γλωσσάριο ενσωματώθηκε στο δικτυακό τόπο του ΕΔΜ ως ένα διαδραστικό εργαλείο. Το γλωσσάριο χρησιμεύει ως έγγραφο αναφοράς για τα ΕΣΕ του ΕΔΜ και τα μέλη των εθνικών δικτύων τους, καθώς και για άλλους λειτουργούς στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, προκειμένου να κατανοούν και να συγκρίνουν καλύτερα τις εθνικές καταστάσεις καθώς και να εναρμονίζουν έννοιες της πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των μέσων μαζικής ενημέρωσης όταν αναφέρονται σε θέματα που αφορούν το άσυλο και τη μετανάστευση. Πράγματι, οι μελέτες του ΕΔΜ αναφέρονται όλο και περισσότερο στους ορισμούς του γλωσσαρίου του ΕΔΜ όταν συγκεντρώνουν πληροφορίες για συγκεκριμένες έννοιες, και τα ΕΣΕ του ΕΔΜ αναφέρουν υψηλό βαθμό ικανοποίησης, όσον αφορά αυτήν την προσέγγιση από τα εθνικά τους δίκτυα.

Το γλωσσάριο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας του ΕΔΜ για το γλωσσάριο και το θησαυρό, τα μέλη των οποίων προέρχονται από το ΕΔΜ και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Η ομάδα εργασίας συνεδρίασε περίπου έξι φορές το 2010 για να συζητήσει, να προσδιορίσει και να συμφωνήσει σχετικά με όρους που αφορούν συχνά ειδικά θέματα που προκύπτουν κατά την εκπόνηση των μελετών και άλλων αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ. Από τα μέλη της ομάδας εργασίας ζητείται επίσης να μεταφράσουν και να αναλύσουν περαιτέρω όρους μεταξύ των συνεδριάσεων. Δημιουργήθηκε μια έντυπη έκδοση του γλωσσαρίου, περισσότερα από 2000 έντυπα της οποίας διανεμήθηκαν σε εθνικούς και ενωσιακούς ενδιαφερόμενους φορείς. Οι εργασίες εστιάστηκαν επίσης σε μεταφράσεις των ορισμών, καθώς και των όρων, στα γαλλικά, γερμανικά, πορτογαλικά, ιταλικά και ισπανικά με σκοπό τη δημοσίευση μιας επιτομής του επικαιροποιημένου γλωσσαρίου, το 2011. Διεξήχθησαν επίσης συζητήσεις με σκοπό την ενσωμάτωση του γλωσσαρίου στην ΙΑΤΕ (Διαδραστική ορολογία για την Ευρώπη).³³

Σημειώθηκε ορισμένη πρόοδος όσον αφορά την περαιτέρω ανάπτυξη του θησαυρού του ΕΔΜ, με σκοπό τη διευκόλυνση της δομημένης αναζήτησης των εγγράφων που περιέχονται στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών του ΕΔΜ.

5.4 Σύστημα Ανταλλαγής Πληροφοριών (ΣΑΠ)

Ο πάροχος υπηρεσιών του ΕΔΜ (iLiCONN) επιτέλεσε σημαντικό έργο για την επανέναρξη του ΣΑΠ και την ενσωμάτωση σε αυτό της λειτουργικότητας των ειδικών αιτημάτων. Μετά από κάποιες αρχικές καθυστερήσεις όσον αφορά τη διαδικασία καταχώρισης των ΕΣΕ του ΕΔΜ, το σύστημα κατέστη και πάλι λειτουργικό. Ωστόσο, έγινε πολύ εμφανές ότι το σύστημα δεν πληρούσε πλέον τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του ΕΔΜ και ότι έπρεπε να επικαιροποιηθεί ο σχεδιασμός του δικτυακού τόπου για το κοινό. Διεξήχθησαν εκτενείς συζητήσεις, μεταξύ άλλων, και στο πλαίσιο ειδικής συνόδου εργασίας, σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να αναπτυχθούν το

³² [ISBN 978-92-79-14979-5 \(Ιανουάριος 2010\)](http://www.emn.europa.eu), διατίθεται επίσης στη διεύθυνση <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα του ΕΔΜ: γλωσσάριο του ΕΔΜ».

³³ <http://iate.europa.eu/>

σύστημα και οι σελίδες για το κοινό του δικτυακού τόπου, ώστε να καλύπτονται πιο αποτελεσματικά οι ανάγκες των ΕΣΕ του ΕΔΜ και η προβολή του ΕΔΜ (βλ. παρακάτω ενότητα 5.5.2). Το έργο αυτό θα συνεχιστεί το 2011. Προς το παρόν το ΣΑΠ χρησιμοποιείται ευρέως για την ανταλλαγή εγγράφων με τα ΕΣΕ του ΕΔΜ, μεταξύ άλλων, για συνεδριάσεις, μελέτες, καθώς και ως παραπομπές.

5.5. Βελτίωση της προβολής του ΕΔΜ

Αναλήφθηκαν διάφορες δράσεις για την προώθηση του ΕΔΜ στους αρμόδιους χάραξης πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και για την ενημέρωσή του κοινού σχετικά με τους στόχους του και με τις τρέχουσες και μελλοντικές του δραστηριότητες. Όλα τα αποτελέσματα των εργασιών του καθίστανται διαθέσιμα για το ευρύ κοινό, κυρίως μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ και της δημοσίευσης ορισμένων μελετών, καθώς και της παρουσιάσής τους σε συνόδους εργασίας, σεμινάρια, συνεδριάσεις και διασκέψεις σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο της 15^{ης} Διεθνούς Διάσκεψης Metropolis του 2010, τα ΕΣΕ του ΕΔΜ των Κάτω Χωρών και της Γερμανίας, σε συνεργασία με τα ΕΣΕ της Φινλανδίας, Ιταλίας, Σουηδίας και Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και με πολλούς εμπειρογνώμονες σε αυτόν τον τομέα, διοργάνωσαν σύνοδο εργασίας με τίτλο *Η διακυβέρνηση της κυκλικής μετανάστευσης*, η οποία συμπλήρωσε τη μελέτη του ΕΔΜ για την προσωρινή και κυκλική μετανάστευση. Τα ΕΣΕ του ΕΔΜ σχεδιάζουν επίσης να διοργανώσουν, τον Σεπτέμβριο του 2011, κατά τη Διάσκεψη Metropolis 2011, μια σύνοδο εργασίας που θα συμπληρώσει τη μελέτη του ΕΔΜ με τίτλο *Πρακτικές απαντήσεις για τη μείωση της παράνομης μετανάστευσης*.

Αυτές οι προσπάθειες εντάθηκαν το 2010, καθώς διευκολύνθηκαν από τη χάραξη της στρατηγικής επικοινωνίας και διάδοσης του ΕΔΜ. Η στρατηγική συγκεντρώνει τους κυριότερους στόχους των δραστηριοτήτων διάδοσης και προτείνει βασικά μηνύματα που εδράζονται στο όραμα και τις αξίες του ΕΔΜ. Καθορίζει τους κύριους ενδιαφερομένους και τις στοχευόμενες κατηγορίες του κοινού του ΕΔΜ, καθώς και τα πιθανά εργαλεία και διαύλους για τις διάφορες κατηγορίες κοινού καθώς και ένα προτεινόμενο σχέδιο εφαρμογής.

Οι κυριότερες δραστηριότητες και η πρόοδος που σημειώθηκε το 2010 παρουσιάζονται παρακάτω.

5.5.1 Λογότυπος του ΕΔΜ

Με σκοπό την ανάπτυξη μιας κοινής ταυτότητας για το ΕΔΜ, δημιουργήθηκε και εγκρίθηκε επίσημα το Μάιο του 2010 ένας λογότυπος. Ένα χαρακτηριστικό αυτού του λογότυπου είναι ότι υπάρχει σε διάφορες εκδοχές που περιέχουν τη μετάφραση των όρων «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης» και στις 23 γλώσσες των κρατών μελών. Τα μέλη του ΕΔΜ χρησιμοποιούν τώρα τον λογότυπο σε όλες τις επίσημες δημοσιεύσεις και στους εθνικούς δικτυακούς τόπους τους, και κυρίως, για το εθνικό τους κοινό, στη συγκεκριμένη γλωσσική εκδοχή του.

5.5.2. ΕΔΜ και εθνικοί δικτυακοί τόποι

Ο δικτυακός τόπος του ΕΔΜ, ο οποίος αναφέρεται και στην ενότητα 5.4 αποτελεί το βασικό μέσο με το οποίο τα διάφορα αποτελέσματα των εργασιών του ΕΔΜ τίθενται στη διάθεση του κοινού. Το 2010, ο πάροχος υπηρεσιών (iLiCONN) επαναδιοργάνωσε τις σελίδες του δικτυακού τόπου, αν και, όπως φάνηκε σαφώς, υπήρχε ανάγκη να επικαιροποιηθεί ο σχεδιασμός του. Ο δικτυακός τόπος χρησιμεύει επίσης ως πύλη μέσω

της οποίας μέλη του ΕΔΜ μπορούν να έχουν πρόσβαση στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών. Μια σημαντική εξέλιξη το 2010 ήταν η θέση σε λειτουργία μιας νέας διεύθυνσης για το δικτυακό τόπο συγκεκριμένα της <http://www.emn.europa.eu>, με τη διατήρηση της επαναπροώθησης από την προηγούμενη διεύθυνση.

Ο αριθμός των επισκέψεων στον δικτυακό τόπο παρακολουθείται σε εβδομαδιαία βάση για να υπάρχει σαφέστερη εικόνα της κλίμακας και του εύρους της πρόσβασης, ώστε να παρακολουθείται καλύτερα η πρόοδος που σημειώνεται στην αύξηση της προβολής του ΕΔΜ. Το αναλυτικό εργαλείο Google που χρησιμοποιείται γι' αυτόν τον σκοπό δείχνει ότι ο δικτυακός τόπος δέχεται, κατά μέσο όρο, μεταξύ 150 έως 200 επισκέψεις/ημέρα και ότι από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από μέλη του ΕΔΜ, ενώ η πρόσβαση εκτός του δικτύου και από το ευρύ κοινό είναι πιο περιορισμένη. Η κατάσταση θα συνεχίσει να παρακολουθείται στενά κατά τη διάρκεια του 2011 σε σχέση με τη σχεδιαζόμενη αναδιάρθρωση του δικτυακού τόπου και την πιθανή εισαγωγή κατάλληλων για το ΕΔΜ εργαλείων κοινωνικών δικτύων.

Σε εθνικό επίπεδο, πολλά ΕΣΕ του ΕΔΜ ανέπτυξαν το δικό τους εθνικό δικτυακό τόπο, με αμφίδρομες συνδέσεις με τον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ.³⁴ Αυτοί οι εθνικοί δικτυακοί τόποι είναι συχνά καλύτερα σχεδιασμένοι από τον δικτυακό τόπο του ΕΔΜ και αποτελούν πηγή έμπνευσης για την αναδιάρθρωση του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ.

5.5.3 Ενημερωτικό δελτίο του ΕΔΜ

Μια άλλη εξέλιξη με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της προβολής του ΕΔΜ ήταν η επανέκδοση του ενημερωτικού δελτίου του (EMNews), το οποίο διανέμεται μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΔΜ και από όπου είναι επίσης προσβάσιμο μαζί με την άμεση ενημέρωση RSS. Το πρώτο τεύχος δημοσιεύτηκε στα τέλη του 2010 και τώρα δημοσιεύεται νέο τεύχος περίπου κάθε δύο μήνες. Το ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνει συνόψεις των πρόσφατων αποτελεσμάτων των εργασιών του ΕΔΜ, εστιασμό της προσοχής στα ΕΣΕ του ΕΔΜ και λεπτομέρειες πρόσφατων δημοσιεύσεων στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης, ιδίως από την ΕΕ. Ορισμένα ΕΣΕ του ΕΔΜ εκδίδουν τακτικά το δικό τους ενημερωτικό δελτίο που προορίζεται για τα μέλη του εθνικού δικτύου τους.

5.5.4 Διάσκεψη 2010 του ΕΔΜ

Η φετινή διάσκεψη πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, τον Σεπτέμβριο του 2010, υπό την αιγίδα της βελγικής προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με θέμα τη *Μακροπρόθεσμη παρακολούθηση των μεταναστευτικών διαδρομών*³⁵. Στη διάσκεψη συμμετείχαν περίπου 150 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ΕΣΕ του ΕΔΜ και των εταίρων των εθνικών δικτύων τους, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς και εξωτερικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων άλλων ευρωπαϊκών (π.χ. της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής) και διεθνών οργανισμών (π.χ. του ΟΟΣΑ, της ΔΟΕ και της Περιφερειακής πρωτοβουλίας για τη μετανάστευση, το άσυλο και τους πρόσφυγες), εμπειρογνομόνων και ακαδημαϊκών. Τα συμπεράσματα της διάσκεψης αναγνωρίζουν την πραγματική

³⁴ Συνδέσεις στους διάφορους εθνικούς δικτυακούς τόπους παρέχονται στη διεύθυνση <http://www.emn.europa.eu> υπό τον τίτλο ΕΣΕ του ΕΔΜ.»

³⁵ <http://www.eutrio.be/long-term-follow-migration-trajectories-conference-european-migration-network-emn>

προστιθέμενη αξία των οριζόντιων μελετών σε σχέση με τις μελέτες διατομής, καθώς επιτρέπουν την καλύτερη ανάλυση της εξέλιξης των ατόμων και των ομάδων με την πάροδο του χρόνου, καθώς και την ανάγκη να βελτιωθούν οι μελέτες σε ευρωπαϊκή κλίμακα, ώστε να παρέχουν αξιόπιστα και εναρμονισμένα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα για τους μετανάστες.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το 2010 συνέχισε να αυξάνεται η συνάφεια και ο αντίκτυπος της πολιτικής του ΕΔΜ, και υπάρχουν πολλά παραδείγματα των εργασιών του που συνεισέφεραν άμεσα στην πληροφόρηση των αρμοδίων χάραξης πολιτικής τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Έτσι, το ΕΔΜ συνεισέφερε στην παρακολούθηση του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για το άσυλο και τη μετανάστευση, μέσω της ετήσιας έκθεσης πολιτικής του, και οι μελέτες του σχετικά με θέματα επικαιρότητας που συνδέονται με τις τροποποιήσεις και την εξέλιξη των πολιτικών σε ευρωπαϊκή κλίμακα συνεισέφεραν άμεσα στην εκπόνηση πολλών θεματικών ανακοινώσεων της Επιτροπής και εγγράφων εργασίας των υπηρεσιών της. Η χρήση του εργαλείου των ειδικών αιτημάτων αυξήθηκε από όλα τα κράτη μέλη προκειμένου να εξετάζουν θέματα εθνικού ενδιαφέροντος, καθώς και από την Επιτροπή για να ζητά πληροφορίες σε σχέση με συγκεκριμένα θέματα της ενωσιακής πολιτικής, για παράδειγμα, σε σχέση με τις προτεινόμενες οδηγίες για τους εποχιακούς εργαζόμενους και τους ενδοεπιχειρησιακώς μετατιθέμενους, με υψηλά ποσοστά απαντήσεων. Το γλωσσάριο του ΕΔΜ αποδείχτηκε επίσης χρήσιμο εργαλείο αναφοράς που επιτρέπει, ιδίως, να βελτιωθεί η συγκρισιμότητα μεταξύ των κρατών μελών.

Για το μέλλον, τα αποτελέσματα της εξωτερικής αξιολόγησης θα βοηθήσουν να προσδιοριστούν οι πτυχές του ΕΔΜ που μπορούν να αναπτυχθούν και να βελτιωθούν περαιτέρω, ώστε το ΕΔΜ να επιτυγχάνει όλο και πιο αποτελεσματικά τους καθορισθέντες στόχους του.